

Sygn. akt: I C 38/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Rafał Kubicki
Protokolant:	sekretarz sądowy Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2021 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa G. R. i S. R.

przeciwko B. R.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

I. oddała powództwo,

II. zasądza solidarnie od powodów: G. R. i S. R. na rzecz pozwanej B. R. kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się tego orzeczenia o kosztach procesu do dnia zapłaty.

sędzia Rafał Kubicki

Sygn. akt I C 38/20

UZASADNIENIE

Powodowie G. R. i S. R. wnieśli o nakazanie pozwanej B. R. złożenia oświadczenia woli w przedmiocie bezwarunkowego przeniesienia udziałów wynoszących we własności nieruchomości po 1/8 części w każdej z nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą o numerach: (...), (...), (...) oraz udziałów (...) części w nieruchomości dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), do ich majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską. Powodowie wnieśli również o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z nich zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według złożonego spisu kosztów, a w razie jego braku według norm przepisanych.

Wskazali oni, że pozwana po śmierci swego męża, wykorzystując nieporadność i nadmierną ufność powodów pod pozorem poprawienia błędów w akcie poświadczenia dziedziczenia, spowodowała, że powodowie udali się do notariusza i wbrew swojej woli podpisali umowę przenoszącą własność wszystkich nieruchomości należących do ich syna na rzecz pozwanej (umowa darowizny). Powodowie pismem z dnia 13.08.2018 r. odwołali darowiznę na rzecz pozwanej z dnia 28.07.2016 r. Przyczyną odwołania darowizny była rażąca niewdzięczność pozwanej, która

przejawiała się tym, że mimo iż zgodziła się na zwrotne przeniesienie prawa własności darowanych jej przez powodów udziałów w nieruchomościach, nie stawiła się do notariusza w wyznaczonym terminie oraz zerwała kontakt z powodami i zaprzestała udzielania im pomocy.

Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew, jednakże w piśmie procesowym wniosła o oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanych na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że nie wykorzystwała nieporadności ani ufności powodów ani nie wprowadziła ich w błąd co do treści czynności prawnej, która została dokonana przed notariuszem (nieodpłatnego przekazania pozwanej przez powodów udziałów odziedziczonych po śmierci syna). Powodowie zaczęli kwestionować dokonaną czynność wówczas, gdy pozostała rodzina powodów dowiedziała się o ww. umowie i okazała swoją dezaprobatę. Fakt zgodzenia się pozwanej na częściowy zwrot darowizny wynikał z tego, że powodowie nachodzili ją w domu, urządzali awantury oraz była wyzywana. Niestawienie się o notariusza celem zwrotnego przeniesienia udziałów w prawie własności nieruchomości nie cechowała rażąca niewdzięczność pozwanej wobec powodów.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie G. i S. R. mieli syna J. R., który zmarł 14.08.2015 r., zaś B. R. była żoną J. - synową powodów.

/bezsporne/

Pozwana dwa tygodnie po śmierci męża tj. w dniu 1 września 2015 r. straciła pracę i pozostała bez środków do życia. W tamtym okresie matka pozwanej była chora i wymagała opieki pozwanej, natomiast ojciec pozwanej zachorował na raka mózgu

i w niedługim okresie czasu zmarł. W opiece nad matką pozwanej pomagała jej koleżanka. Pozwana od października 2015 r. podejmowała pracę w różnych miejscach osiągając dochód w wysokości najniższej krajowej. Jej matka od kwietnia 2016 r. przez około rok przebywała w szpitalu w N. – pozwana dojeżdżała do szpitala za pomocą środków transportu zbiorowego, godząc powyższe z pracą oraz obowiązkami domowymi. Powodowie ani rodzina zmarłego męża nie wspierała pozwanej w tamtym okresie – ani materialnie, ani poprzez odciążanie od codziennych obowiązków.

/zeznania powódki k. 147, zeznania świadka T. M. k. 120, zeznania świadka E. S. k.121, zeznania świadka L. P. k. 122/

Przed notariuszem A. U., w Kancelarii Notarialnej w O. w dniu 24 lutego 2016 r. został sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia po zmarłym J. R., Repertorium A nr(...). Spadek na mocy ustawy nabyli żona B. R. w udziale 1/2 części oraz rodzice zmarłego - każdy w udziale 1/4 części.

/akt poświadczenia dziedziczenia – w aktach I C (...) stanowiących załącznik do sprawy k. 24-25/

W skład spadku, który odziedziczyli powodowie po zmarłym synie wchodziły udziały po 1/8 w prawie własności nieruchomości dla których Sąd Rejonowy

w O. prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz udziały wynoszące po (...)części w prawie własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wszystkie ww. nieruchomości położone są w miejscowości Z..

/wydruki z elektronicznych ksiąg wieczystych MS – w aktach I C(...) stanowiących załącznik do sprawy k. 26-87/

W dniu 28 lipca 2016 r. przed notariuszem A. U., w Kancelarii Notarialnej w O. została między powodami, a pozwaną zawarta w formie aktu notarialnego umowa darowizny, Repertorium A nr (...). Powodowie darowali pozwanej w udziały w prawie własności odziedziczonych po J. R. nieruchomościach. Wszystkie czynności w kancelarii notariusza przebiegły zgodnie

z procedurami, a w szczególności akt notarialny został przeczytany stroną, a podpisy zostały złożone w obecności notariusza.

/umowa darowizny - w aktach I C (...) stanowiących załącznik do sprawy k. 88-94, zeznania powódki – k. 147/

Pod naciskiem powodów, pozwana zgodziła się przystać na ich żądania związane z zwrotem darowanych jej udziałów w prawie własności nieruchomości odziedziczonych po mężu. W dniu 29 listopada 2016 r. przez notariuszem A. Z., w Kancelarii Notarialnej w O., został przez strony podpisany akt notarialny, zgodnie z którym ulegała częściowemu rozwiązaniu umowa darowizny z dnia 28 lipca 2016 r., za Repertorium A (...). Akt notarialny zawierał oświadczenie, że strony stawające do wcześniejszego aktu działały pod wpływem błędu, pozostając w przekonaniu, że przedmiotem umowy będą jedynie udziały w działce gruntu nr (...), o powierzchni 0,1480 ha, położonej w miejscowości Z. nr (...), dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...). Umowę darowizny w zakresie udziałów dotyczących prawa własności pozostałych nieruchomości niż ww. za porozumieniem stron rozwiązują.

(zeznania powódki – k. umowa częściowego rozwiązania umowy darowizny - w aktach I C 280/19 stanowiących załącznik do sprawy k. 95-98)

Postanowieniem Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego w (...) z dnia 30 grudnia 2016 r., sygn. akt: Dz Kw (...)wniosek powodów o wpisanie na ich rzecz prawa własności w udziale wynoszącym po 1/8 części w nieruchomości objętej KW (...) / i KW (...) i po(...) części w nieruchomości objętej KW (...) został oddalony. Podstawą odmowy było to, iż częściowe rozwiązanie umowy darowizny nie jest dopuszczalne. Niezawarcie przez strony umowy przenoszącej własność udziałów w nieruchomości z pozwanej na rzecz powodów uniemożliwiło dokonanie wpisu do ksiąg wieczystych.

/postanowienie Referendarza Sądowego z dnia 30 grudnia 2016r. - w aktach I C(...) stanowiących załącznik do sprawy k. 99/

Powódka oraz członkowie jej rodziny w bardzo negatywny sposób wyrażały się o pozwanej wobec innych osób jak również wobec samej pozwanej. Powódka awanturowała się w miejscu zamieszkania pozwanej, grożąc pozwanej oraz wyzywając ją od złodziei oraz twierdząc, że pozwana oszukała powodów.

/zeznania świadka E. S. – k. 181v, zeznania pozwanej – k. 147v)

Powodowie skierowali do pozwanej żądanie zwrotu wszystkich udziałów w prawie własności nieruchomości, które otrzymała na podstawie zawartej między stronami umowy darowizny, wyznaczając przy tym termin stawienia się u notariusza w tym celu. Pozwana nie wyraziła zgody na taką czynność prawną i nie stawiała się u notariusza.

/dokumenty znajdujące się w aktach sprawy I C (...) stanowiących załącznik do sprawy: wezwanie z potwierdzeniem odbioru k. 100, k. 102, pismo pozwanej k. 101, protokół niestawiennictwa Rep. (...) k. 103/

Powodowie pismem z dnia z dnia 13 sierpnia 2018 r., doręczonym pozwanej w dniu 17 sierpnia 2018r., odwołali darowiznę z dnia 28 lipca 2016 r. Jako przyczynę swojej decyzji wskazali to, że pozwana dopuściła się względem nich rażącej niewdzięczności polegającej na tym, że odmówiła zwrotnego przeniesienia udziałów otrzymanych w ramach umowy darowizny (nie stawiała się do notariusza), a następnie zerwała z nimi kontakt.

/pismo z dnia 13 sierpnia 2018r. – w aktach I C (...) stanowiących załącznik do sprawy k. 123-124/

Rzeczywistą przyczyną odwołania darowizny było to, że pozwana nie miała dzieci oraz że po śmierci syna powodów stała się jedynym właścicielem nieruchomości, które kiedyś należały do powodów, a powyższego nie akceptowała rodzina powodów.

/zeznania powódki k. 146v, zeznania świadka A. K. – k. 117v, zeznania świadka T. M. – k. 120, zeznania świadka E. S. – k. 121/

Pozwana aktualnie nie utrzymuje kontaktów z powodami oraz rodziną zmarłego męża.

/bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Sąd oparł rozstrzygnięcie w kwestiach spornych na powołanych odpowiednio wyżej: dokumentach, zeznaniach świadków i zeznaniach stron postępowania. Dowody

z dokumentów nie były kwestionowane przez strony i nie budzą żadnych zastrzeżeń Sądu. Wiarygodne i szczerze były zeznania świadków T. M., E. S. oraz L. P.. Świadkowie Ci znali obie strony sporu,

a relacja przedstawiona przez świadków była wyważona, obiektywna i korespondowała z pozostałymi zeznaniami oraz dokumentami znajdującymi się w aktach sprawy.

W szczególności zeznania E. S. cechowały się dystansem do relacji łączących strony sporu oraz brakiem chęci opowiedzenia się za którąkolwiek ze stron. Zeznaniami pozostałych świadków: A. K., J. S., R. Ż. oraz A. B., Sąd dał wiarę wyłącznie w zakresie w jakim korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym. Wymienione osoby opowiedziały się jednoznacznie za twierdzeniami powodów, wyrażając swoje niezadowolenie z powodu tego, iż to pozwana została obdarowana przez powodów,

a nie pozostali członkowie rodziny. Powyższym zeznaniom nie sposób przypisać cechy obiektywizmu, bowiem wyraźnie osoby te są negatywnie nastawione do pozwanej. Zeznaniami pozwanej w ocenie Sądu są szczerze i wiarygodne i korespondują zarówno

z dowodami z dokumentów jak i zeznaniami świadków, którym Sąd dał wiarę.

W zakresie zeznań powódki Sąd nie dał im wiary co do przebiegu wizyt u notariusza

i podpisywania przez powodów aktów notarialnych jak również opisywanych przez powódkę zachowań pozwanej, które nie były zbieżne z pozostałymi środkami dowodowymi. Sąd pominął wnioskowany przez pozwaną dowód z zeznań świadka A. U. (notariusza), ponieważ do realizacji tezy dowodowej z punktu 3a) pisma pozwanej z 7.09.2020 r. potrzebna byłaby wiedza specjalna biegłego.

Powodowie w niniejszej sprawie domagali się tego, aby Sąd nakazał pozwanej złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotnego przeniesienia udziałów w prawie własności nieruchomości uprzednio darowanych pozwanej.

Obowiązek obdarowanego do złożenia oświadczenia o określonej treści aktualizuje się wówczas, gdy zostanie w sposób skuteczny odwołana darowizna. Bezsporne pomiędzy stronami pozostawał fakt złożenia oświadczenia pozwanej w terminie oraz w wymaganej formie, sporna zaś była przyczyna złożonego przez powodów odwołania darowizny. Zgodnie z przepisem art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Powyższy przepis wskazuje na dwie znaczące przesłanki: po pierwsze niewdzięczność musi wystąpić

w stopniu rażącym, a po drugie być skierowana wobec darczyńcy. Niewdzięczność obdarowanego polega na takim jego zachowaniu względem darczyńcy, które nie daje się pogodzić z moralnym nakazem poszanowania osoby świadczącej bezpłatnie jakies dobro (G. Karaszewski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. J. Ciszewski, P. Nazaruk, Warszawa 2019, art. 898).

Powodowie zarówno w oświadczeniu o odwołaniu darowizny, jak i w pozwie jako przyczynę odwołania darowizny wskazali, że pozwana była wobec nich rażąco niewdzięczna, co przejawiało się tym, że po pierwsze nie wywiązała się ze złożonej obietnicy dotyczącej zwrotnego przeniesienia udziałów w prawie własności nieruchomości, a po drugie - że zerwała kontakty z powodami i zaprzestała udzielania im pomocy.

Analizując stan faktyczny niniejszej sprawy, należało ustalić czy i jakiego rodzaju obietnicę złożyła powodom pozwana. Pozwana kilka miesięcy po dokonaniu darowizny przez powodów wyraziła zgodę na to, aby zwrócić udziały w prawie własności części (nie wszystkich) nieruchomości objętych umową darowizny. Pozwana stawiała się do notariusza i podpisała umowę częściowego rozwiązania umowy darowizny. Pozwana wywiązała się ze złożonej obietnicy. Następnie, gdy został oddalony wniosek powodów o dokonanie wpisu w księgach wieczystych, wówczas zwrócili się oni do pozwanej o złożenie oświadczenia o zwrotnym przeniesieniu udziałów w prawie własności wszystkich nieruchomości objętych umową darowizny. Pozwana na powyższe nie wyraziła zgody, co więcej stosunki pomiędzy stronami nie były wówczas dobre, a nawet poprawne. Na pozwanej nie spoczywał ani prawny, ani społeczny ani etyczny

obowiązek dotyczący spełnienia żądania powodów. Wcześniej wyrażenie zgody przez pozwaną na częściowe rozwiązanie umowy darowizny było wyłącznie jej dobrą wolą i nie wiązało się z żadnymi dalszymi konsekwencjami prawnymi w przypadku, gdyby pozwana się rozmyśliła. W powyższym zachowaniu pozwanej trudno odnaleźć cechy niewdzięczności wobec powodów. Powodowie upatrują niewdzięczność pozwanej w tym, że nie zwróciła im przedmiotu darowizny, a więc nie pozbawiła się całego przysporzenia jakie z tytułu tej czynności prawnej otrzymała. Powodowie w ten sposób osiągnęliby skutek identyczny jak

w przypadku skutecznego odwołania darowizny. W ocenie Sądu, nie można łączyć niewdzięczności z brakiem woli zwrócenia otrzymanej darowizny przez obdarowanego. Wprowadzenie przez ustawodawcę regulacji w zakresie tego, kiedy może zostać odwołana darowizna, miało zmusić darczyńców do wnikliwego przemyślenia decyzji

o darowiznie, a obdarowanego chronić przed zmianą decyzji darczyńcy z błahych powodów (usunąć ewentualną niepewność co do przyszłości przedmiotu darowizny). Niewdzięczność powinna wyrażać się w zachowaniu skierowanym wobec darczyńcy, które budzi społeczny, moralny sprzeciw np. popełnienie ciężkiego przestępstwa przeciwko darczyńcy, naganne zachowanie obdarowanego wymierzone wobec darczyńcy. Zachowanie pozwanej przejawiające się brakiem woli zwrócenia darowizny nie jest wystarczające do przypisania cech niewdzięczności, w szczególności że dotyczy ono przedmiotu samej darowizny, a nie osoby darczyńcy. Odnośnie drugiej przyczyny, jaką było zerwanie kontaktów przez pozwaną z powodami, to wskazać należy, że głównym czynnikiem takiego stanu rzeczy było zachowanie samych powodów. Jak wynika z zeznań powódki oraz świadków, a w końcu pozwanej, powodowie oraz rodzina zmarłego męża nie okazywała jej szacunku, odnosiła się wobec pozwanej w sposób nieżyczliwy, obrażając ją przy tym czy urządzając awantury i to w obecności osób trzecich. Nie można więc oczekiwać od pozwanej, że w związku z tym iż otrzymała darowiznę, będzie godzić się na ponížanie przez darczyńców

i utrzymywać z nimi kontakt w takiej sytuacji. Zarzut powodów względem pozwanej, że zaprzestała udzielania im pomocy, nie znalazł potwierdzenia w toku postępowania. Pozwana ani przed ani bezpośrednio po dokonaniu darowizny nie pomagała powodom. Brak jest więc zmiany zachowania pozwanej w tym zakresie już po zawarciu umowy darowizny. Pozwana nie mogła zaprzestać udzielania pomocy powodom, skoro jej wcześniej nie udzielała. Powodowie ani rodzina powodów, nie zwracała się do pozwanej o jakąkolwiek pomoc, a więc pozwana również nie odmówiła wsparcia rodzinie męża. Zaznaczyć również należy, że rok w którym zmarł mąż pozwanej, był dla niej bardzo trudnym i wymagającym okresem ponieważ krótko po śmierci męża straciła pracę, opiekowała się leżącą matką (później odwiedzała matkę w odległej N.), a jej ojciec zachorował na raka mózgu. Pozwana znalazła się w bardzo trudnej sytuacji życiowej oraz materialnej. Powodowie oraz ich rodzina zdając sobie sprawę z sytuacji pozwanej ani nie zaoferowali jej pomocy, ani w żaden sposób jej nie wspomogli. Nie można czynić zarzutu pozwanej, że nie pomagała powodom (powodowie nie wskazali zresztą w czym konkretnie miałyby pomagać pozwana) skoro w tamtym okresie to pozwana zdecydowanie bardziej potrzebowała pomocy. Zachowanie pozwanej opisane przez powodów jako brak pomocy i zerwanie kontaktów z nimi przez pozwaną, w okolicznościach niniejszej sprawy nie może być uznane za niewdzięczne.

Sąd ustalił, że rzeczywistą przyczyną pogorszenia się relacji między powodami, a pozwaną, a ostatecznie złożenie oświadczenia o odwołaniu darowizny było to, że po śmierci syna powodów, pozwana stała się dla rodziny męża osobą obcą, której według relacji świadków i powodów nic się nie należy, w szczególności że pozwana nie miała dzieci. Powyższe wynika wprost z zeznań świadków jak i samej powódki:

„Trochę bardziej sceptyczna była Pani G., raczej nie lubiła B. po śmierci J., bo wszystko posiada, a dzieci nie ma” (zeznania świadka T. M.

k. 120 v);

„Dla wszystkich było szokiem, że po śmierci pana J. wybuchł konflikt. Ja podejrzewam tylko, że chodzi o chęć odzyskania majątku i o to, że Pani B. i J. nie mieli dzieci ” (zeznania świadka E. S. k. 121);

„Ona nam wszystko odebrała. Gdyby jeszcze dzieci były, to jeszcze byłoby dzieciom, a tak nawet nie ma dzieciaka, tylko balowały i piły” (zeznania powódki k. 146 v).

Rzeczywista przyczyna, która spowodowała to, że powodowie złożyli oświadczenie o odwołaniu darowizny, a następnie niniejszy pozew, nie może być rozpatrywana w kategorii niewdzięczności. Okoliczności te nie wystąpiły po dokonaniu darowizny, lecz stan taki trwał już przed zawarciem umowy.

Nawet jeżeli przyjąć odmiennie - że zachowanie pozwanej było niewdzięczne - to nie w stopniu rażącym, a takiego stopnia wymaga ustawa dla skuteczności złożonego oświadczenia o odwołaniu darowizny. Dokonując oceny, czy zachowanie obdarowanego było niewdzięczne w stopniu rażącym należy wziąć pod uwagę zarówno kryterium subiektywne (punkt widzenia samego darczyńcy), jak

i kryterium obiektywne (perspektywę rozsądnego uczestnika obrotu). Ocena sytuacji nie powinna opierać się wyłącznie na sprecyzowanych oczekiwaniach darczyńcy, które mogą okazać się sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem. Nie można też pominąć stosunków łączących strony umowy darowizny bowiem mogą one prowadzić do innej oceny zachowania obdarowanego, niż według ogólnie przyjętej społecznie normy. Niewdzięczność przybiera zatem stopień rażący, gdy oba powyższe kryteria stosowane łącznie pozwalają uznać dane zachowanie się obdarowanego względem darczyńcy za szczególnie naganne (G. Karaszewski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. J. Ciszewski, P. Nazaruk, Warszawa 2019, art. 898). Za przejaw rażącej niewdzięczności uznaje się więc przede wszystkim popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo przeciwko majątkowi darczyńcy oraz

o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych, w tym również rodzinnych, łączących go z darczyńcą, oraz obowiązku wdzięczności (...) Rażącą niewdzięczność musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Czynami świadczącymi o rażącej niewdzięczności obdarowanego są: odmówienie pomocy w chorobie, odmowa pomocy osobom starszym, rozpowszechnianie uwłaczających informacji o darczyńcy, pobicia czy ciężkie znieważenia (Wyrok SN z 17.11.2011 r., IV CSK 113/11, LEX nr 1111009 – por. wyrok SN z 7.05. 2003 r., IV CKN 115/01, Lex nr 137593, wyrok SN z 2 grudnia 2005 r., II CK 265/05, Lex nr 707399, wyrok SN z 22 marca 2001 r., V CKN 1599/00, Lex nr 53220, wyrok SN z 5 października 2000 r., II CKN 280/00, Lex nr 52563, wyrok SA

w B. sygn. akt I ACa 732/18).

W niniejszej sprawie zachowania pozwanej nie można określić jak niewdzięcznego, a na pewno nie rażąco niewdzięcznego. Pozwana względem powodów nie dopuściła ani ciężkiego przestępstwa ani nie odmówiła pomocy.

Zachowanie powodów w stosunku do pozwanej należy uznać za niewłaściwe

i naganne (wyzywanie, awantury, groźby), podczas gdy żaden z świadków, w tym świadkowie przychylni powodom, nie wskazali, aby pozwana odnosiła wobec powodów bez należytego szacunku. Podkreśla się, że oceny przesłanki rażącej niewdzięczności nie można dokonywać wyłącznie przez analizę zachowań obdarowanego w oderwaniu od zachowań po stronie darczyńcy. Tam, gdzie istnieje po stronie obdarowanego zachowanie niewłaściwe, jednakże w jakimś stopniu wywołane postawą darczyńcy, nie ma mowy o rażącej niewdzięczności. W wyroku z 4.02.2005 r. (I CK 571/04) Sąd Najwyższy stwierdził, że o tym, czy mamy do czynienia z rażącą niewdzięcznością obdarowanego, można przesądzić tylko biorąc pod uwagę całokształt okoliczności dotyczących zarówno darczyńcy jak i obdarowanego. Z kolei w wyroku z dnia 29.10.1999 r. (I CKN 174/98) uznał, że ustalenie, iż u podstaw pogorszenia się stosunków między stronami leży naganne zachowanie się zarówno obdarowanego, jak

i darczyńcy, nie pozwala przyjąć, że spełnione zostały przesłanki umożliwiające skuteczne odwołanie wykonanej darowizny. Ustawa wymaga bowiem, aby niewdzięczność obdarowanego była rażąca, a więc wymaga, aby przybrała postać kwalifikowaną, którą charakteryzuje nasilenie złej woli i naganności zachowania się obdarowanego. Takiej szczególnie negatywnej oceny nie sposób formułować, gdy istotną przyczynę konfliktów występujących pomiędzy stronami umowy darowizny stanowi zachowanie się darczyńcy, a z taka okoliczność zachodzi w niniejszej sprawie.

Roszczenie powodów podlegało więc oddaleniu na podstawie przepisu art. 898 § 1 k.c. wobec braku spełnienia przesłanki rażącej niewdzięczności po stronie pozwanej.

O kosztach zastępstwa procesowego między stronami orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić drugiej stronie niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Na koszty procesu po stronie pozwanego składają się opłata za pełnomocnictwo (17 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika

w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5.400,00 zł). Łącznie daje to kwotę 5.417 zł (punkt II wyroku). Decydując się na to rozstrzygnięcie, Sąd nie zastosował art. 102 k.p.c., ponieważ nie był to pierwszy proces między stronami. Pierwszy (I C (...)) został przegrany przez powodów z racji niewłaściwego sformułowania żądania i już tam powodowie otrzymali ulgę w postaci odstąpienia od obciążenia ich kosztami procesu pozwanej. Powtórzenie tego w tym procesie byłoby w ocenie Sądu już nadmiernym faworyzowaniem strony powodowej.

sędzia Rafał Kubicki